

Titulació	Tipus	Curs
Arqueologia	FB	1

Fe d'errades

Professor/a de contacte i Equip docent: Aquesta assignatura serà impartida pels professors Marian Berihuete i Joan Canela, que informaran a l'aula i pel campus virtual dels ajustos que es produeixin en els continguts i les activitats d'avaluació.

Professor/a de contacte

Nom: Ignacio Borja Antela Bernardez

Correu electrònic: borja.antela@uab.cat

Equip docent

Ignacio Borja Antela Bernardez

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No hi ha cap prerrequisit per cursar l'assignatura. No obstant, Igualment, es desitjable un lleuger coneixement dels pensaments crítics actuals, moderns i postmoderns.

Objectius

L'assignatura pretén oferir una introducció als elements teòrics que conformen l'arqueologia com a disciplina. Se centra en el debat sobre la seva capacitat d'anàlisi de les societats passades, identificant els factors principals que generen i gestionen el coneixement arqueològic.

Resultats d'aprenentatge

1. CM05 (Competència) Aplicar mitjançant respostes innovadores els procediments teòrics i metodològics de l'arqueologia a les demandes de la societat.

2. CM06 (Competència) Reconèixer les implicacions ètiques i socials dels diferents plantejaments i propostes teòriques de l'arqueologia per a adequar l'anàlisi a les exigències dels valors i les pràctiques democràtiques lluny de les manipulacions ideològiques.
3. CM07 (Competència) Plantejar una conceptualització teòrica i metodològica de l'arqueologia coherent amb perspectives inclusives i no sexistes del passat.
4. KM07 (Coneixement) Reconèixer l'estructura de l'arqueologia com a ciència tant en el pla teòric (epistemològic i ontològic) com metodològic a partir de la seva diversitat teòrica i dels principals debats actuals.
5. KM08 (Coneixement) Identificar les aportacions de disciplines com l'antropologia, la sociologia, la teoria econòmica, la geografia, l'epistemologia i la filosofia de la ciència a la teoria arqueològica.
6. KM09 (Coneixement) Reconèixer els biaixos androcèntrics principals en els relats arqueològics i, específicament, en les categories ontològiques dels estudis socials per a desenvolupar anàlisis inclusives que incorporin problemàtiques rellevants relacionades amb les dones.
7. SM07 (Habilitat) Aplicar l'estructura lògica de l'arqueologia com a ciència per a identificar els processos que sustenten els raonaments principals a fi de poder analitzar els processos d'inferència i generació d'informació arqueològica i proporcionar-ne una visió pròpia.
8. SM08 (Habilitat) Explicar sintèticament les propostes explicatives principals del passat de les diferents escoles teòriques en arqueologia, valorant-ne tant fortaleeses com debilitats.

Continguts

BLOC 1

1. Introducció. L'arqueologia, una ciència social. Què significa això?
 1. Coneixem o comprenem? Expliquem o representem?
 2. Ciència natural, ciència social o ciència històrica?
 3. Mètode científic, mètodes arqueològics i tècniques.
2. Una mica de teoria social per a l'arqueologia
 1. Què entenem per societat? Perspectives d'anàlisi de les societats
 2. Què entenem per economia? Perspectives d'anàlisi econòmica en arqueologia
 3. Què entenem per política? Perspectives de la política en l'arqueologia
3. Paleoeologia i arqueologia econòmica
 1. L'anàlisi de la producció de la vida social en el passat
 2. El paper del medi ambient a les economies precapitalistes
 3. Explotació econòmica i conflicte social

BLOC 2

1. Complexitat social, jerarquia i estratificació
 1. Prestigi, estatus, rol
 2. Propietat, classes socials
5. Cultura, Sistema i Societat
6. Ideologia
7. Gènere
8. Guerra i Violència

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-------	------	--------------------------

Tipus: Dirigides

Classes teòriques	50	2
Tipus: Supervisades		
Pràctiques en aula - seminaris de debat	25	1
Tipus: Autònomes		
Estudi individual o en grup	75	3

L'assignatura es compon de classes teòriques i seminaris. A les classes teòriques s'introduiran els continguts centrals de cadascun dels temes, tot relacionant els diferents corrents teòrics amb el seu context històric i les problemàtiques que miren de resoldre.

En els seminaris es faran treballs en equip d'anàlisi d'aplicacions teòriques en la pràctica de l'arqueologia.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Comentari de text del Bloc 1	15%	0	0	KM07, KM08
Comentari de text del Bloc 2	15%	0	0	KM09, SM07
Participació a classe	20%	0	0	CM05, SM08
Treball del Bloc 1	25%	0	0	CM06, CM07
Treball del Bloc 2	25%	0	0	KM09, SM08

Els treballs dels blocs 1 i 2 es podran realitzar de forma individual o en equips de fins a 3 persones. La seva extensió màxima serà d'unes 10 pàgines sempre que no s'indiqui el contrari. Els comentaris de text seran individuals.

Al campus virtual es detallaran les instruccions per a la realització dels treballs / comentaris així com la data i procediments de lliurement i de revisió.

La qualificació de No avaluable s'aplicarà sempre que no s'hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

En cas que es realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Avaluació única

Tot/tota estudiant es podrà acollir a la possibilitat d'una avaluació única, que es realitzarà en la data assenyalada per la facultat. L'avaluació única constarà de les següents proves, amb el pes indicat entre parèntesi:

- Examen del Bloc 1 (40%)
- Examen del Bloc 2 (40%)
- Comentari d'un text (20%)

Bibliografia

- AAVV (2000). "Queer Archaeologies". *World Archaeology*, vol.32 (2),
- Anderson, P. (2000), *Los orígenes de la postmodernidad*. Anagrama, Barcelona.
- Bate, L.F. (1998). *El proceso de investigación en arqueología*, Crítica, Barcelona.
- Binford, L. (1977), *For Theory Building in Archeology*, Academic Press, New York.
- Castro-Martínez, P. V., Escoriza-Mateu, T. (2014) "Por una Arqueología Social, contra las Manipulaciones Convenientes", *Arkeogazte. Revista de Arqueología*, 4: 25-42.
- Castro-Martínez, P. V., Gili, S., Lull, V., Mico, R., Rihuete, C., Risch, R. i Sanahuja, E. (1998). "Teoría de la producción de la vida social. Un análisis de los mecanismos de explotación en el sudeste peninsular (3000-1550 cal ANE)". *Boletín de Antropología Americana*, 33: 25-78.
- Castro-Martínez, P.V. et al (1996). "Teoría de las Prácticas Sociales", *Complutum Extra*, 6 (II): 35-48.
- Chapman, R. 2003. *Archaeologies of Complexity*. London: Routledge.
- Clarke, D.L. (1984) *Arqueología analítica*. Ed. Bellaterra. Barcelona.
- Conkey, M. i Spector, J. (1984). "Archaeology and the study of gender". Hays-Gilpin, K. i Whitley, D.S. (ed.). *Advances in Archaeological Method and Theory*, 7:1-38.
- Daems, D. 2021. *Social Complexity and Complex Systems in Archaeology*, Routledge
- D'Ercole, M. C. 2017 "Archaeology And Economic History: between affinities and discord », *Palethnologie* [En ligne], 9 | 2017, <http://journals.openedition.org/palethnologie/346>
- Earle, T.K., y Johnson, A. W. 2003. *La evolución de las sociedades humanas. Desde los grupos cazadores-recolectores al estado agrario*. Ariel Historia, Barcelona.
- Emberling, G. (Ed.). (2015). *Social Theory in Archaeology and Ancient History: The Present and Future of Counternarratives*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Foucault, M. (1979). *Microfísica del poder*. Las ediciones de La Piqueta, Madrid.

- Foucault, M. (1988). *La arqueología del saber*. Siglo XXI, México.
- Hodder, I. (1987). "La arqueología en la era post-moderna", *Trabajos de prehistoria*, 44: 11-26.
- Hodder, I. (1988). *Interpretación en arqueología. Corrientes actuales*. Crítica, Barcelona.
- Hodder, Ian. 2012. *Entangled: An Archaeology of the Relationships Between Humans and Things*. Hoboken: WILEY
- Jameson, F. (1991). *El posmodernismo o la lógica cultural del capitalismo avanzado*. Paidós, Barcelona.
- Kuhn, T.S. (1971) *La estructura de las revoluciones científicas*, F.C.E., México.
- Lakatos, I. (1983). *La metodología de los programas de investigación científica*. Alianza Editorial. Madrid.
- Lull, V. (2005). "Marx, producción, sociedad y arqueología". *Trabajos de Prehistoria*, 62 (1): 7-26
- Lumbreras, L. (1974). *La Arqueología como Ciencia Social*. Ediciones Hístar, Lima.
- Lyotard, F. (1996). *La posmodernidad explicada a los niños*. Gedisa. Barcelona.
- Marx, K. 1844 (1968). *Manuscritos: economía y filosofía*. (Traducción de Francisco Rubio Llorente). Alianza Ed. (Madrid 1968).
- Marx, K. 1857 (1989). *Introducción a la crítica de la Economía Política*. (Traducción de Marat Kuznetsov). En *Marx, Engels, Lenin: Obras*. Ed. Progreso (Moscú 1989: 178-208)
- Marx, K. i Engels, F. 1845-46 (1970). *La Ideología Alemana*. (Traducción de W. Roces). Ed. Grijalbo. Barcelona.
- McGuire, R. H. (1992). *A Marxist Archaeology*, Academic Press.
- Narotzky, S. (1995). *Mujer, Mujeres, Género. Una Aproximación Crítica al Estudio de las Mujeres en las Ciencias Sociales*, CSIC. Madrid.
- Shanks, M. i Tilley, C. (1987). *Re-constructing Archaeology. Theory and Practice*. Cambridge University Press, Cambridge.
- Shanks, M. i Tilley, C. (1987). *Social Theory and Archaeology*. Polity Press, Cambridge.
- Trigger, B. G. (1992). *Historia del pensamiento arqueológico*. Crítica, Barcelona.

Programari

Moodle y campus virtual, procesador de textos y lector de archivos PDF

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	primer quadrimestre	matí-mixt

(TE) Teoria	1	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
-------------	---	--------	---------------------	-----------